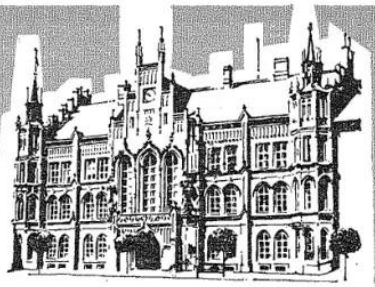
Novobydžovská

ROČNÍK IV.
7. 3. 1977

Číslo 1

ZPRAVODAJ

OBČANSKÉ VÝBORY POKRAČUJÍ V ZÁSLUŽNÉ PRÁCI

Po úspěšných volbách do zastupitelských orgánů na území města jsme přikročili v úzké spolupráci se všemi občany, podniky, závody a organizacemi Národní fronty k plnění náročných úkolů volebního programu.

Jedním z nejdůležitějších partnerů MěstNV při zajišťování výkonu státní moci jsou občanské výbory, které si naši občané zvolili v prosinci a v lednu na veřejných schůzích. K úspěšnému zajištění těchto voleb rada MěstNV včas schválila a doporučila plenárnímu zasedání MěstNV příslušné směrnice. Podle nich ve spolupráci s uličními organizacemi KSČ a MěstV NF jsme přistoupili ke kádrové přípravě nových občanských výborů. Koncem listopadu 1976 byla svolána první společná porada předsedů OV a předsedů UO KSČ, na které byly projednány a dohodnuty hlavní směry společného postupu pro zajištění uvedených voleb.

Vzhledem k vyšší operativnosti OV byly bývalé OV č. 2 a 4 rozděleny: byl vytvořen OV č. 14 (nová výstavba za přejezdem trati), OV č. 15 a 16 (panelová výstavba za sokolovnou).

Po důkladné přípravě následovaly veřejné schůze občanských výborů s obyvateli města. Na těchto schůzích byly zvoleny nové občanské výbory, byly schváleny plány práce na rok 1977 a hodnotné socialistické závazky na počest 60. výročí VŘSR. Plány práce vycházejí ze zkušeností a možností jednotlivých výborů, jsou situovány do oblasti plnění úkolů volebního programu NF v akcích „Z", do zvelebovacích prací i do oblasti ideově výchovné a masově politické. Nezapomínají ani na děti a mládež, počítají s různými kulturními, sportovními i jinými výchovně zaměřenými akcemi. Své místo v plánech má i péče o starší občany-důchodce. Mnozí z nich místo zaslouženého odpočinku aktivně pracují v jednotlivých občanských výborech, vedou stavby akcí „Z" a svou prací se vydatně podílejí i na výstavbě a zvelebení města. Po obsahové stránce můžeme všechny plány práce OV hodnotit velmi příznivě.

Socialistické závazky všech OV na pomoc volebnímu programu města představují 12 tisíc brigádnických hodin, které budou odpracovány zdarma na akcích „Z", a 45 tisíc hodin na zvelebení města a zlepšení životního prostředí. Závazky jsou reálné a splnitelné. Jsme přesvědčeni, že naši občané spolu se svými občanskými výbory vyvinou v tomto směru maximální úsilí.

MěstNV musí mít neustále na zřeteli, že jakékoliv časové prodlení při řešení vážných nedostatků je dnes už neúnosné. Celoměstské úkoly jsou věcí všech občanů města, závodů, podniků a organizací a nejenom MěstNV, event. určitého obvodu, jak se někteří naši občané mylně domnívají. Nemalý úkol nás proto čeká i na úseku výchovy nového člověka vyspělé socialistické společnosti. Stále je aktuální boj proti maloměšťáckým přežitkům, snaze o pouhou konzumaci, proti občasnému vandalství, proti pohodlnosti, nežádoucí anonymitě při odkrývání nedostatků a proti dalším nešvarům, které ztěžují naši společnou práci i náš společný život.

Práce občanských výborů bude posuzována komplexně, bude hodnocena jejich práce na úseku budování nenáročných sportovních a rekreačních zařízení pro děti, mládež, ale i pro ostatní občany. Bude přitom pochopitelně přihlíženo k různým podmínkám v jednotlivých obvodech. Bude hodnocena i práce kulturně výchovná, veřejný pořádek, příprava obyvatel pro civilní obranu a samozřejmě brigádnická pomoc ve prospěch všech obyvatel našeho města.

V mnoha diskusních příspěvcích na veřejných schůzích byly vysloveny požadavky na dílčí akce v jednotlivých obvo-

Dokončení na str. 2

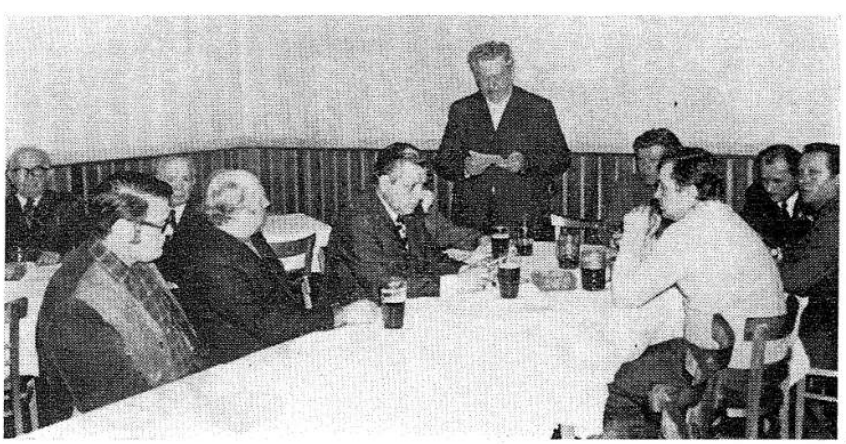

Foto J. Prokop

Dokončení ze str. 1

dech mimo rámec plánu i známých akcí. Byla nabídnuta i podpora ve formě organizační a brigádnické pomoci. Nebylo možné však přislíbit realizaci takových akcí, které by přesáhly rámec únosnosti. Finanční zdroje a stavební kapacity nejsou také nevyčerpatelné. Chceme zachovat koncepci jednoty slov a činů. Budeme provádět pouze takové akce, na které stačíme a které skýtají záruku úspěšného dokončení. V prvé řadě jde tedy o akce „Z".

Zvolením nových občanských výborů nastala další etapa v jejich práci, opřená o snahu, přesvědčení a poctivost mnoha občanů města, kteří byli do nich zvoleni. Vážíme si všech ,kteří ve svém volném čase věnují své síly pro rozvoj města a spokojenost jeho obyvatel.

MěstNV i ostatní nadřízené orgány města vysoce oceňují záslužnou práci OV, při jejich práci jim budou ze všech sil pomáhat. Všichni máme na zřeteli společný cíl: splněním závěrů XV. sjezdu KSČ a úkolů volebního programu NF vybudovat radostný a spokojený život občanů našeho města, občanů socialistické společnosti.

Antonín Grmolec,
tajemník MěstNV

ONV V HRADCI KRÁLOVÉ HODNOTÍ NAŠI PRÁCI

VÁŽENÝ SOUDRUHU PŘEDSEDO,

rada Okresního národního výboru v Hradci Králové hodnotila výsledky plnění úkolů vyplývajících z usnesení a závěrů XV. sjezdu KSČ, 1. roku 6. pětiletého plánu a volebního programu NF v okrese Hradec Králové.

Konstatovala, že úkoly v oblasti politické, ekonomické, kulturní a sociální jsou nejen splněny, ale v žádoucích ukazatelích v řadě případů i vysoce překročeny.

Na těchto dobrých výsledcích se aktivně spolupodílejí také občané Vaší obce.

Dovolte nám, vážený soudruhu předsedo, abychom Vám osobně a Vaším prostřednictvím občanům, poslancům a funkcionářům Vaší obce jménem rady Okresního národního výboru v Hradci Králové i jménem svým upřímně poděkovali za úsilí vynaložené k zabezpečení splnění úkolů v roce 1976.

Přejeme Vám a Vašim prostřednictvím všem občanům Vaší obce úspěšný nástup do plnění náročných úkolů plánu 2. roku šesté pětiletky a úkolů, které vyplývají z usnesení a závěrů XV. sjezdu KSČ, v osobním životě pak pevné zdraví, osobní a rodinnou pohodu.

Předseda ONV
MIROSLAV VÁŠA

Tajemník ONV
ing. FRANTIŠEK POPELKA

PÁR ČÍSEL Z NAŠEHO JZD

Naše JZD čs.-sovětského přátelství, nositel řádu Vítězného února, je největším zemědělským družstvem v okrese Hradec Králové. Hospodaří na výměře 5 388 hektarů.

Loňské nepříznivé suché počasí ovlivnilo zčásti i hospodářské výsledky. Přesto většina plánovaných úkolů byla splněna, v dodávce hovězího a vepřového masa dokonce překročena. 5 369 000 litry byla splněna plánovaná dodávka mléka. Relativně dobrých výsledků bylo dosaženo i v některých odvětvích rostlinné výroby. V obilninách si nejlépe vedlo středisko Starý Bydžov, které dosáhlo průměrného výnosu 49,29 q z 1 hektaru. Pro Výzkumný ústav rostlinné výroby v Ruzyni provádělo družstvo úspěšně poloprovozní zkoušky nových odrůd obilovin.

Výroba plánovaného množství obilí ve druhém roce 6. pětiletky bude zabezpečována na výměře 2 664 ha. Družstvo vytvoří všechny podmínky pro to, aby průměrný hektarový výnos v letošním roce byl 47 q. Cukrovkou bude oseto 655 ha s předpokládaným výnosem 416 q po hektaru. Také s dodávkou 250 tun brambor se chtějí družstevníci čestně vyrovnat. A konečně na 128 hektarech chtějí vyrobit 3 185 tun kvalitní zeleniny. Náročné úkoly čekají též živočišnou výrobu.

Velkým pomocníkem vedení družstva budou opět různé formy socialistické soutěže, kolektivy brigád socialistické práce i obětaví jednotlivci na všech úsecích práce našeho JZD. Věříme, že letošní rok 60. výročí VŘSR a 30. výročí Hradeckého programu bude znamenat další úspěchy našeho socialistického zemědělství.

Zdeněk Pšenička

SOVĚTSKÝ TRAKTOR – VYDATNÝ POMOCNÍK NAŠICH DRUŽSTEVNÍKŮ

Foto V. Trutnovský

KÁDROVÉ SLOŽENÍ MěstNV v N. Bydžově

Předseda: Josef Kunt

Tajemník: Antonín Grmolec

Místopředseda: Josef Novotný (volební obvod 9)

Rada MěstNV: Květa Drábková, Vladimír Dvořák, Marie Koudelková, Vladimír Motyčka, Zdeněk Novotný, Jaroslav Sobotka, Věra Hapujdová, Květa Škarýdková, Marie Uchytilová, Josef Václaviček

Komise:

finanční
členové poslanci: Iva Lakatošová, předsedkyně, Květa Škarýdková, Karel Mádlo, Milena Ondrová
ostatní členové: Zdena Emanovská, tajemnice, Jindřich Hejzlar, Václav Hýbner

místního hospodářství, obchodu a cestovního ruchu
členové poslanci: Václav Jelínek, předseda, Miroslava Kancnýřová, Vladimír Dunda, Marie Jorová, Zdeněk Novotný
ostatní členové: Eva Hájková, tajemnice, Vlad. Brett, Marie Vávrová, Vladislav Bittmman

bytového hospodářství
členové poslanci: Josef Pelant, předseda komise, Zdeněk Kovalský, Květa Drábková, Jiří Kloz
ostatní členové: Květa Kohoutová, tajemnice, Zdeněk Urban, Oldřich Matys

výstavby a dopravy
členové poslanci: Josef Skořepa, předseda Vladislav Motyčka, Václav Bílek, Václav Janouch
ostatní členové: Alena Vorlová, tajemnice, Milan Kanás, Stanislav Miška

plánovací
členové poslanci: Josef Verfl, předseda, Jos. Kříž, Marie Uchytilová, Dagmar Suchánková
ostatní členové: Zdenka Dvořáková, tajemnice Václav Málek, Vlasta Jarolímková

vodního a lesního hospodářství a zemědělství
členové poslanci: Zdeněk Machač, předseda, Frant. Teplý, Josef Václaviček, Jaroslava Schrieberová
ostatní členové: Václava Kunstová, tajemnice, Jaroslav Řezníček, Josef Jiránek

kultury a školství
členové poslanci: Josef Trejbal, předseda, Iva Barvová, Vladimír Dvořák, Jarmila Raudová
ostatní členové: Blanka Brettová, tajemnice Dagmar Kučerová, Věra Kuzdasová

sociální a zdravotní
čl. poslanci: Hedvika Procházková, předsedkyně, MUDr. Josef Šafařík, PhMr. Blanka Kubánková, Jan Doležal
ostatní členové: Edith Žejdlová, tajemnice, MUDr. Jiří Šulc, Miluše Menclová

pro ochranu veřejného pořádku
členové poslanci: Josef Novotný, předseda (49), Stanislav Stříbrný, Jiří Sajkršmíd, Jar. Sobotka
ostatní členové: JUDr. Karel Borek, tajemník, Jindřich Pořízek, Vlastimil Žižka

pro mládež a tělesnou výchovu
členové poslanci: Jiří Tyrychtr, předseda, Jaroslav Štoček, Jar. Drábek, Marie Koudelková
ostatní členové: Eva Kinčlová, tajemnice, Jitka Horynová, Ladislav Šenk

Výbor lidové kontroly
Ing. Jaroslav Prokop, předseda
Dana Sůrová, místopředsedkyně
členové: Jiřina Kunstová, Bohuslav Kloz, Zdeněk Mařas, Vladimír Hrubý, Bohuslav Laurin, Anastazie Szczycká, Miroslav Doležal, Josef Vejr, Ludvík Emanovský, František Suchánek

Sbor pro občanské záležitosti
Vladimír Šetek, předseda
členové: Věra Slavíková, Věra Hapujdová, Věra Lucká, Josef Černý, Eva Čiháková, Zdenka Blažková, Dáša Koutová, Františka Zajíčková, Drahuše Hrnčířová

Spotřebitelská rada
Marie Vávrová, předsedkyně
členové: Marie Hartmanová, Jaromíra Hradecká, Jiřina Jodasová, Květa Kučerová, Květa Kohoutová, Marie Barešová, Eliška Horáková, Věra Plocová, Marie Štefinová, Alena Bíbová, Marta Zítková, Marie Jedličková, Jarmila Kršková, Josef Podrazil, Eva Hájková

Odbory MěstNV

Odbor správní, vedoucí JUDr. Karel Borek

Odbor plánovací a finanční, vedoucí ing. Helena Trhoňová

Odbor výstavby a místního hospodářství, vedoucí Jaroslav Kvasnička

Správní komise ochrany veřejného pořádku pro projednávání přestupků na všech úsecích státní správy

Josef Novotný, poslanec MěstNV, předseda
členové: Stanislav Stříbrný, poslanec MěstNV, JUDr. Karel Borek.

Z JEDNÁNÍ RADY MěstNV

1. schůze – 6. 12. 1976

Politicko organizační zajištění voleb do OV a kriteria hodnocení socialistické soutěže.

Plnění úkolů „Komplexního plánu omezování drobné kriminality a zajištění veřejného pořádku."

Jednotný plán kulturně výchovné činnosti na rok 1977.

Tematický plán práce MěstNV na rok 1977.

2. (mimořádná) schůze – 27. 12. 1976

Projednala návrh na změnu akcí volebního programu.

Určila členy rady MěstNV do rozmisťovacích komisí při ZDŠ.

3. schůze – 10. 1. 1977

Vyhodnocení socialistického závazku města za rok 1977.

Návrh socialistického závazku k 60. výročí VŘSR na rok 1977.

Informace o vyřizování stížností.

Plány práce komisí MěstNV.

Návrh na změny akcí „Z" volebního programu NF.

4. schůze – 24. 1. 1977

Vzala na vědomí koncept Směrného územního plánu města. Projednáním připomínek se zpracovatelem pověřila předsedu MěstNV s. Josefa Kunta, vedoucího odboru výstavby s. Jaroslava Kvasničku a předsedu komise pro výstavbu s. Jiřího Skořepu. (AG)

★★★

SOUDRUŽKA JANA VOSÁHLOVÁ, členka Brigády čs.-sovětského přátelství pozorně sleduje chod svěřených stavů.

Za kvalitu své práce ručí dělnickou ctí

Před šesti lety se patnáct zaměstnanců Tiby v Novém Bydžově rozhodlo soutěžit o titul „Brigáda socialistické práce." Podmínky soutěže i její celková náplň se v průběhu pracovního procesu postupně upřesňovaly. Rostla vzájemná náročnost, přibývaly společné úspěchy. Pod vedením soudruha Františka Macka celý kolektiv hrdý titul BSP získal.

„Začátky byly obtížné, ale všechny překážky a nedostatky jsme postupně překonali," vypráví František Macek, který je zároveň předsedou ZO KSČ v závodě. Miroslav Musil, člen brigády, dodává: „Nějaký ten rok už spolu děláme a dokážeme si říci přímo do očí, když někdo neplní úkoly tak, jak se patří". Jiřina Novotná, dnešní vedoucí kolektivu, si velmi cení podpory stranické organizace a vedení závodu.

Krok za krokem si brigáda získávala dobré jméno a přirozenou autoritu. Kladné výsledky dodávaly lidem chuť do další práce. Socialistické závazky se dařilo plnit v časovém předstihu.

Předsedkyně ZV ROH Jiřina Karásková, která byla rovněž u zrodu kolektivu, se připojila k rozhovoru: „Je to výborná věc. V brigádě mají lidé na sebe větší nároky, zároveň se naučí jednat a myslet jinak, než byli zvyklí."

„Když si vzpomenu, jak jsme v sedmdesátém roce začali s obnovou strojového parku v závodě, na těžkosti a problémy a porovnávám je s dneškem, vidím nejen zlepšené pracovní prostředí, nýbrž i vyšší výsledky našeho závodu. To je zásluhou sovětských tkalcovských stavů i dobrého vztahu našich zaměstnanců k práci," konstatuje předseda stranické organizace.

Výroba závodu se zvýšila o 15 procent. Nutno však přiznat, že zavádění nových strojů nebylo bez problémů. Vyskytly se samozřejmě drobné nedostatky. Bylo nutné čelit i nesprávným názorům některých zaměstnanců. Ke slovu přišla osobní agitace. Členové brigády sehráli tenkrát velice kladnou roli. Stranické organizaci a vedení závodu pomohli vyvrátit mylné názory a představy některých lidí. Po několikaletých zkušenostech se sovětskými stavy by se už nikdo nechtěl vrátit ke starým stavům. Sovětské stavy při jednodušší obsluze podávají vyšší výkon. Za pět let jejich činnosti v závodě se na nich utkalo přes 20 miliónů metrů tkaniny určené pro další dekorování technikou tisku.

Přátelská setkání členů brigády se sovětskými konstruktéry, kteří prováděli montáž stavů, předznamenala i název kolektivu „Brigáda čs.-sovětského přátelství". Vzájemné kontakty se sovětskými soudruhy trvají dodnes.

Skončil první rok 6. pětiletky. Pracovní tempo pokračuje. Každý člen brigády se chce čestně vyrovnat s dalšími úkoly. Pracovní úsilí tkadlen dostalo svou podobu v novém socialistickém závazku „Ručím za kvalitu své práce svou dělnickou ctí". Podle příkladu pracujících AZNP Mladá Boleslav se zapojily do celostátního hnutí za vysokou efektivnost výroby a kvalitu práce. Je potěšitelné, že se v závodě začaly tvořit další pracovní kolektivy. Soudruh Josef Jiránek, ředitel závodu, na jejich adresu říká: „Všechny kolektivy budou mít dostatek příležitosti ukázat, jaké v podstatě jsou, jak jsou pevné vztahy mezi jednotlivými členy těchto kolektivů, především však musí přesvědčit svou prací, aby i v našem závodě byla 6. pětiletka pětiletkou kvality".

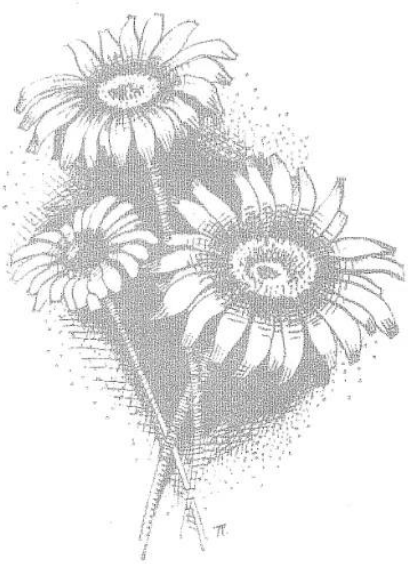
Z. Pšenička

Uznání našim zdravotníkům

Vedení nemocnice s poliklinikou má velký zájem na rozvíjení socialistických závazků jednotlivců i celých kolektivů. V nemocnici pracuje osm brigád socialistické práce, další čtyři kolektivy o titul soutěží. Novým nositelem bronzového odznaku se stala BSP chirurgického oddělení, I. patro, vedoucí je s. Břicháčková.

Za dvacet pět let práce v nemocnici byli na výroční členské schůzi ROH odměněni MUDr. Josef Čeněk, primář dětského oddělení, MUDr. Helena Čeňková, obvodní lékařka, a s. Helena Peštová, správní zaměstnankyně nemocnice. Dále byla oceněna dvacetiletá práce s. Elišky Petrovičové, vrchní sestry dětského oddělení a MUDr. Hoška, zubního lékaře v Nechanicích. Za pět let jízdy bez nehody byl vyznamenán řidič sanitního vozu s. Hušek.

MDŽ

Milé ženy,

u příležitosti Vašeho svátku Mezinárodního dne žen přijměte projev vděčnosti za Vaši dosavadní práci.

Do dalších let přejeme hodně zdraví, spokojenosti a úspěchů v práci i v osobním životě.

K nedožitým 80. narozeninám Františka Brabce

(21. 1. 1897 - 5. 6. 1975)

V lednu letošního roku jsme vzpomněli nedožitých 80. narozenin Frant. Brabce, zasloužilého člena KSČ, zasloužilého bojovníka proti fašismu a dlouholetého funkcionáře SPB.

Své neradostné a těžké mládí prožil soudruh Brabec v obci Oudoleni na Českomoravské vysočině. Jeho chlapecká léta byla poznamenána chudobou a bídou tohoto neúrodného kraje naší vlasti, tenkrát ještě součásti rakousko-uherské monarchie. Ani buržoazní republika nepřinesla očekávané zlepšení. Jako mladý tkadlec velice brzy pocítil vykořisťování a nezaměstnanost. Jeho třídní uvědomění začínalo mít proto konkrétní obrysy. Jako příslušník dělnické třídy věnoval mnoho úsilí a nezištné práce rozvoji dělnického hnutí i rozkvětu své rodné Oudoleni, v níž po několik let působil jako sociálně demokratický starosta. Staří obyvatelé této obce na jeho práci dodnes s vděčností vzpomínají. Také soudruh Brabec se za svého života do této obce vždy rád vracel. S přibývajícím časem a životními zkušenostmi krystalizovalo i jeho politické přesvědčení, které jej přivedlo do řad komunistické strany.

Celý svůj život naplnil příkladnou prací, zpočátku jako textilák, později jako zodpovědný a oblíbený pracovník okresního národního výboru. Vše vykonával s upřímnou snahou pomoci budovat spravedlivou lidskou společnost. V tomto směru nikdy nelitoval svého volného času. Mimořádné úsilí si vyžádaly různé stranické a jiné funkce i jeho aktivní podíl v období kolektivizace našeho zemědělství. V krizových letech 1968–1969 stál nesmlouvavě na pozicích marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu.

Příkladná byla i jeho starost a péče o rodinu. V duchu svých krásných životních ideálů vychoval pět dětí, které jsou dnes platnými členy naší socialistické společnosti. Například jeho dcera Libuše Bubnová, vedoucí kádrového a personálního útvaru LSD Jednota, je nositelkou státního vyznamenání „Za výstavbu".

V době okupace naší vlasti fašistickým Německem byl F. Brabec mezi prvními, kteří se odvážně zapojili do odbojové činnosti. Národní sebevědomí našeho lidu neohroženě posiloval rozmnožováním a rozšiřováním ilegálního tisku a letáků. Při této práci mu ochotně pomáhala jeho manželka a jmenovaná dcera Libuše. Pro tuto činnost byl v roce 1941 gestapem zatčen (16. 10. 1941), vyslýchán a později vězněn v několika věznicích a koncentračních táborech. Jeho strastiplná cesta vedla přes Kutnou Horu, Terezín, Pankrác, Drážďany, Ratiboř, Grün, Bützov a dva tzv. pochody smrti až ke šťastnému 6. květnu 1945, kdy se opět vrátil ke své rodině. Dožil se šťastných dnů osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, ve které tolik věřil.

I přes podlomené zdraví, způsobené nelidským týráním, strádáním a útrapami, se ihned zapojil do politické práce, v níž neustal ani po svém odchodu do důchodu. Pracoval v mnoha různých odpovědných funkcích, jako např. v SČSP, v ONV, v akčním výboru NF a samozřejmě ve Svazu protifašistických bojovníků, jehož byl v posedních letech předsedou. Své vlastenectví a správné politické zaměření i nenávist vůči hitlerovskému i novodobému fašismu přenášel při mnoha besedách na ostatní občany našeho města, spádových obcí a zejména na mládež. Obětavě a s pocitem sebeuspokojení navštěvoval staré a nemocné členy SPB, do okolních obcí za nimi jezdil na kole. A tak ve výčtu jeho zásluh a vpravdě humánních činů by se dalo pokračovat. Jeho práce po právu byla oceněna mnoha čestnými uznáními, pamětními medailemi a plaketami.

Tragická smrt s. Brabce v polovině minulého roku znamenala nejen pro jeho rodinu, ale i pro naše občany velkou ztrátu. Jeho revoluční i pracovní odkaz s námi však žije dál. Naplňujeme ho každodenní poctivou prací pro naši socialistickou společnost.

Bohumil Laštůvka

Vášnivá aktivita v práci i v celém životě přináší pocit největšího uspokojení a prodlužuje život i mládí. Touha po klidu je touha po smrti.

MUDr. ZDENĚK KUNC, DrSc.

MALBA DIVADLA
na výbornou

Koncem minulého a počátkem letošního roku byl interiér naší divadelní budovy ve znamení velké výtvarné proměny. Podle návrhů Josefa Feireisela, profesionálního divadelního výtvarníka z Hradce Král., prováděly komunální služby města malování hlediště a foyeru.

Když jsem poprvé uviděl návrhy, které s. Zdeněk Smutný přinesl na pracovní poradu se zástupci komunálních služeb, tajemníkem MěstNV s. A. Grmolcem a členy divadelního souboru Jirásek, měl jsem obavu zda je Novobydžovští budou schopni vlastními silami realizovat. Později jsem se přesvědčil, že obavy byly zbytečné.

Práce byla svěřena do mladých rukou Mirka Bouse, Milana Kernera a Fandy Vysuška. Vedoucím malířské party byl K. Dejl, vynikající odborník se smyslem pro kvalitu a přesnost. Milan o své práci říká: „Mám čtyři roky po vyučení, divadlo pochopitelně maluji poprvé. Podobnou práci jsem znal dosud jen z výkresů, které jsme dělali na »učňovce«. Práce se nám daří." Mirek potvrzuje pravdivost Milanových slov spokojeným úsměvem. Sestupuje se štaflí a s chutí si „lokne" trochu piva. Franta Vysušek křižuje zatím strop foyeru dlouhými tahy štětky, latex šumí a mlaská, natřená plocha se slévá v matně se lesknoucí hněď.

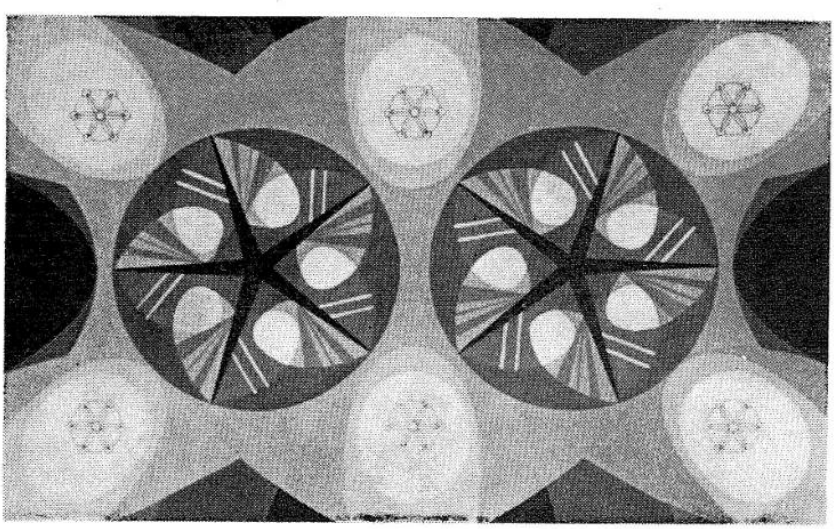
Karel Dejl vzal na sebe řeholi vedoucího celé akce jako důchodce. Přišli za ním, věděli o něm, že je odborník „na slovo vzatý". Neodmítl, i když je mu šedesát sedm let. Návrh ho „chytil". Divadlo už kdysi maloval, současná malba je asi pátá. Láska k řemeslu se znovu probudila. Zkušenou a stále jistou rukou rozkreslil návrhy do jednotlivých šablon a z části i na stěny a stropy. Položil jsem mu trochu nešetrnou otázku: „Bude malba držet?" „Zaručeně", odpovídá přesvědčivě a pokračuje „celou starou malbu jsme oškrábali a natřeli dvakrát pačochem. To je rozvařené mazlavé mýdlo smíchané s vápennou vodou. Na to přišel základ bílým latexem a závěrečná malba ve dvou až třech nátěrech. Přitom jsme postupovali přesně podle předem stanovené barevné stupnice. Jeden odstín jsem často míchal až půl hodiny." Rozhlížím se po stropě hlediště, obdivuji se vynikajícímu návrhu i ne-

Dokončení na str. 7

Parta malířů Jiráskova divadla: zleva KAREL DEJL, vedoucí, MIREK BOUS, FANDA VYSUŠEK A MILAN KERNER.

Návrh na malbu stropu hlediště Jiráskova divadla Foto J. Prokop

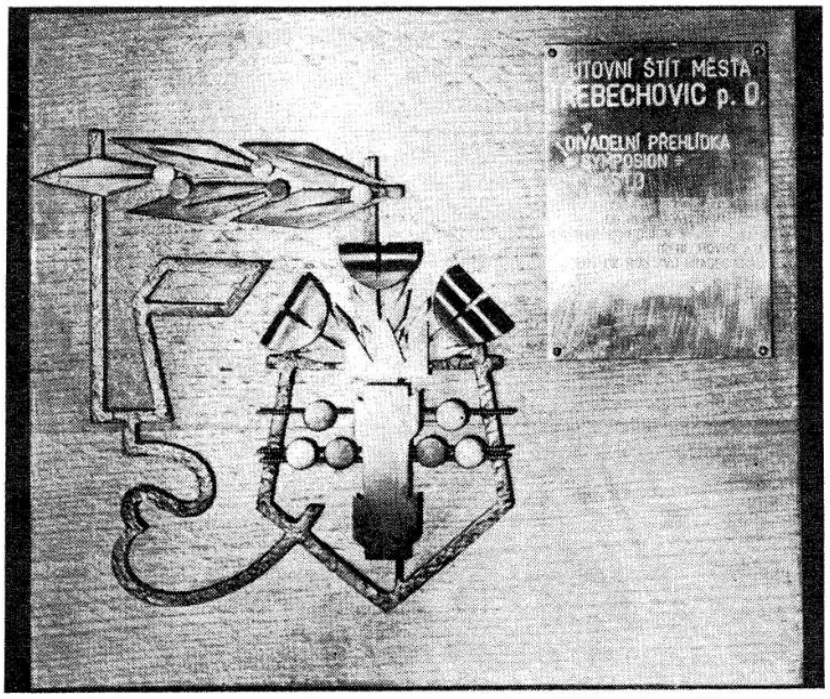
Dokončení ze str. 6

méně vynikajícímu provedení. „Vše je malováno latexem až na bronzové plochy stylizovaných lipových listů. Můžete mi prozradit recept na tento bronz?" zeptal jsem se zvědavě, nepochybně i za vás. „Čtyři vaječné žloutky se utřou se dvěma kostkami cukru rozmočenými ve vodě. Do tohoto pojidla se přidá práškový bronz. Nátěr se provádí na šelakový podklad, takto provedená malba bude svítit třicet až čtyřicet let," ochotně vysvětluje s. K. Dejl a s matným záblesk em smutku v očích dodává: „Ten mě přežije."

Autor návrhu s. Feireisel navštívil divadlo během malování dvakrát. Výsledkem našich malířů byl překvapen, samozřejmě velmi mile.

A tak zásluhou Dejlovy party, vedení komunálních služeb i mnoha pracovníků DS Jirásek, MěstKS a MěstNV se naše divadlo obléklo do nové a svým pojetím v celém kraji nevídané nádhery. Přijďte se podívat.

Josef Trejbal

Putovní štít města Třebechovic p. O. a další umělecké „trofeje" divadel. souboru Jirásek najdou nepochybně v nově vymalovaném divadle své důstojné místo.
Foto V. Trutnovský

Dům od domu

(Letmý pohled do minulosti.)

Náhle silnici přetne pár ocelových odnoží, vycházejících z několika pletenců kolejiště menšího nádraží.

Starý muž ve vetchém oblečení téměř bez povšimnutí mine železničáře, který právě zvedl závory. Lokty jeho krátkého kabátu obnažují košili neurčitých barev. Na zádech krosna, ze které vyčnívají svitky drátu a jakési nářadí. Drátenik.

Po vlaku, který přejel západním směrem, se ještě krátkou dobu váli podél koleji chomáče bílého kouře a postupně se nad zemí rozplývají. Zkrátil si cestu vedle tratě. Napravo vidí továrnu, odkud komínem stoupá k obloze černý dým. Někde vysoko se děli a postupně ztrácí. Muž se rozhlédne.

Po blátivé cestě přejel koňský potah s nákladem cihel. Ve vyježdených kolejích se korba vozu zvláhla a zářivě červené cihly zvonivě zaskřípaly. Koně přidali do kroku.

Řada přízemních domků. Jeden vedle druhého. Na první pohled bylo patrno, že jsou chudým majetkem prostých lidí. Cihláři, kamenik se svou rodinou, dělník, který rozvážel uhlí a dvě rodiny starých lidí, kteří si své už odpracovali. V klidu tráví život, nyní zaplněný jen každodenními starostmi o zaopatření svého malého hospodářství, sestávajícího z několika slípek, jedné kozy a králíků. Pomáhá jim to při obživě. Ani v jediném z domků není peněz nazbyt.

Odbočil k prvnímu z nich. Rozpačitě vzal za kliku venkovních dveří a do chodby zavolal chraplavým hlasem: „Drátovat hrncéé, hrnce spravováát.?"

Obešel ty domky všechny. Ani v jednom nebylo zamčeno. Všude si lidé navzájem důvěřují. I těm, kteří do ulice zavítají jen občas.

Zvolání toho dne zrána jako by lidi za dveřmi skromných světnic probudilo k životu venku. I když většinou už posnídali, nebo někde na stole ještě voněla čerstvě vařená žitná káva.

Seběhli se kluci. Již stojí kolem drátenika a sledují, jak připravuje své nářadí. Vyvlékl popruhy z ramenou a usadil se na lavičce před jedním z domků.

Kazdová přinesla dva polévané kameninové hrnce. Oba prasklé. „Mám to ještě z výbavy od maminky, nerada bych se rozloučila, tak jestli to ještě půjde," pronesla s vážností a také pochybovačně. Když zase odešla, vrátila se zakrátko s vonící kávou a pořádným krajícem suchého chleba.

V očích mu problesklo jakoby záchvěv vděčného úsměvu. Zakašlal a řekl: „Děkuju, proč by to nešlo?"

Kluci se usadili na piskovcový obrubník chodníku z udusané hlíny.

Nejprve snědl snídani. Měl asi hlad. Pak se hned pustil do práce. Ukazováčkem znalecky oklepal dno. Několikrát hrnek v klíně obrátil a prohlédl i zevnitř. A už se chopil drátu a kleští. Pečlivě ho obepíná drátěnými oky na několika místech. Pak podvléká, několikrát zakrucuje a další oko. Až vzniklo po obvodu i dně upnuté pletivo. Pracoval dovedně s kleštěmi, které vzal do hrubých prstů. Soustředěný výraz ve tváři, celý přitom ožil.

Kluci na něm mohou oči nechat. Možná, že při tom pohledu se mnohému z nich vybavují první představy o tom, čím bude. Drátenikem? Uměl by to? Kdoví.

Když je s prací hotov, kluci se postarají o doručení na místo. Ženy vyjdou, zaplatí, prohlédnou si svěřenou práci a laskavým pohledem ještě vyprovodí drátenika, který děkuje za skromnou odměnu. Pokračuje dál, dům od domu.

EM.

Úryvek z připravované sbírky povídek a črt.

OD FOTOGRAFIE K PAMĚTNÍKŮM

Uveřejňujeme první méně známou fotografii z dějin dělnického hnutí na Novobydžovsku. Obracíme se na pamětníky, kteří ji mohou svými osobními vzpomínkami oživit. Nejlepší příspěvky sdělené osobně nebo písemně správci muzea Jaroslavu Prokopovi, budou uveřejněny ve Zpravodaji.

21. června 1935 byla zahájena stávka na stavbě městského vodovodu. Na 130 dělníků zastavilo práci a požadovalo zavedení denní mzdy místo úkolové a zahájení dvousměnné práce. Po svízelném vyjednávání nakonec došlo mezi stávkujícími a stavební firmou k dohodě. Stávka trvala téměř šest týdnů.

Na snímku, který muzeu věnovala s. Marie Rejthárková, vidíme skupinu stávkujících a jejich rodinných příslušníků po rozdělování chleba před obchodem Svépomoci (dnes prodejna Kuchyňské potřeby, sklo a porcelán na Dukelské třídě).

PLNĚNÍ ÚKOLŮ 1. ROKU 6. PĚTILETKY NOVOBYDŽOVSKÝMI ZÁVODY A PODNIKY

Ukazatel	OSP	Komunální služby	Panelárna	Cihelna II
Hrubá výroba	104,7 %	100,8 %	95,5 %	101,4 %
Počet pracovníků	99,6 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Produktivita práce	105,4 %	100,8 %	91,6 %	100,8 %
Průměrný výdělek	2.399 Kčs	1.954 Kčs	2.498 Kčs	2.209 Kčs
Zisk	101,4 %	103,0 %	—709 tis.	122,7 %

Akce Kirov

Dne 25. března 1945, v době, kdy se už druhá světová válka chýlila ke svému konci, seskočil mezi Praskem a Kobylicemi parašutistický výsadek Kirov, kterému velel sovětský poručík Zengenidze. Jako politický komisař skupiny byl vysazen Jozef Kurtiš, zkušený partyzán z Běloruska a Ukrajiny a aktivní účastník Slovenského národního povstání.

Výcvik prodělal desant v malé vesničce nedaleko Krosna. Po absolvování všeho toho, co budou jeho členové na území naší okupované vlasti potřebovat, se den seskoku přiblížil. Vybaveni samopaly, pistolemi, granáty, radiostanicí, trhavinami, stanovými dílci, baterkami, mapami, kompasy, suchou stravou, tabákem a dalšími potřebami vyrazili Kirovci celkem třikrát na letiště, aby se pro nepříznivé počasí zase vrátili.

Dlouho očekávaná chvíle přece jen nastala. Za klidného, měsíčního večera zvedl se z letiště Krosna objemný Douglas, přeletěl frontu a nalétával z polské strany na území Čech. Místo seskoku mělo být severně od Sázavy. Pilot s navigátorem si však zmýlili tok Sázavy s Labem a skupina tak byla vysazena o více než sto kilometrů od původního místa určení.

Parašutistů bylo celkem šestnáct. Oddíl poručíka Zengenidzeho měl čtrnáct členů, z toho jednu radistku. Další dva parašutisté byli sovětští vojenští specialisté s vlastními úkoly i vlastní vysílačkou. V obou skupinách byli příslušníci nejrůznějších národností SSSR, z Československa byl Jozef Kurtiš sám.

Pilot nejprve zakroužil nad lesem, který se pod letadlem rozprostíral. Po druhém obletu byla nad Kobylicemi vysazena prvá skupina parašutistů. Přistála na okraji lesa, poblíž koty 283. Druhá část výsadku seskočila v těsném sousedství na pole.

Všichni se okamžitě zbavili padáků, které ukryli v hromádkách hnoje na poli nebo pod listím v lese. (Lesník Josef Langr a nadlesní Ladislav Mejstřík zlikvidovali později všechny stopy, které by mohly fašistům v pátrání nějak pomoci.) Již krátce po seskoku se setkali s některými občany z Kobylic a Prasku. Byli to především František Honzák, Josef Drábek, Ladislav Pokorný, Božena Novotná, manželé Štěrbovi a někteří další. Všichni se snažili parašutistům všemožně pomoci, ať již zahlazováním stop, orientací v terénu, či poskytnutím potřebných rad a informací. Díky jim všechny stopy po sovětských parašutistech zmizely. Zakopali do země i obvazy, které zbyly po ošetření raněné parašutistky, zmizela ze světa i rukavice, kterou zde ztratili.

Památník na kraji lesa u obce Prasek připomíná seskok sovětských parašutistů na jaře roku 1945.

Ještě tentýž večer navázal desant první radiové spojení se štábem partyzánského hnutí při válečné radě prvního ukrajinského frontu.

Druhý den po seskoku se ke skupině přidali občané z nedalekého Zvíkova: Josef Kardasz, Josef Jakeš a Miroslav Hruška. Všichni tři bojovali v oddíle až do konce války a všichni jsou dnes vedeni v seznamu těch, kteří se v bojích zvláště vyznamenali. (Kardasz a Jakeš jako minéři, Hruška jako rozvědčík a kulometčík.) U Zvíkova též zakopali část nákladu: třaskaviny, munici a baterie k vysílačce. Po čase je odtud soudruzi Jakeš a Kardasz vyzvedli a dopravili k partyzánům.

V ranních hodinách 26. března 1945 začali fašisté pročesávat celý kraj. To již byl výsadek na cestě k místu svého původního určení – na Českomoravskou vysočinu. Nebyla to cesta lehká. Pomohli při ní mnozí neznámí občané, kteří parašutistům poskytli pití, jídlo i šatstvo. Čtvrteho dne večer prošli Kirovci svým prvním bojovým křtem na našem území. Střetnutí s nepřítelem bylo úspěšné. Po deseti až dvanáctidenním pochodu došli na Skelnou Huť. Na Kocandě jim poskytli pohoštění a další proviant na cestu Ptáčkovi, v Herálci se stal jejich nejdůležitější spojkou dělník Jaroslav Jelínek. Pomocí hajného Uhra navázali parašutisté spojení s majorem Orlovem. Obě skupiny až do konce války úzce spolupracovaly. Přibývalo lidí, chyběly však zbraně. Pomocí vysílačky byl objednán jejich shoz. K velké radosti Kirovců se asi za tři týdny po jejich příchodu na Vysočinu sneslo do lesních masivů kolem jejich základny u Herálce třináct padáků, na nichž byly zbraně a vše, co parašutisté nezbytně potřebovali.

Až do konce války plnil výsadek zpravodajské a organizátorské úkoly v týlu nepřítele, provedl řadu destrukcí, podílel se na organizování národních výborů a významně pomohl při vytváření partyzánského hnutí u nás. Splnil tak se ctí úkol, s nímž byl na naše území poslán.

V boji s nepřítelem padli ještě v posledním dnu války dva příslušníci výsadku.

Jozef Kurtiš byl za bojové zásluhy dvakrát vyznamenán Československým válečným křížem, medailí Za chrabrost, Za zásluhy a pamětní medailí 20. výročí Slovenského národního povstání.

Na paměť dne, kdy parašutisté u Prasku seskočili, byl na okraji lesa odhalen památník, na němž je vytesán následující nápis:

25. 3. 1945
NA TOMTO MÍSTĚ SESKOČILI SOVĚTŠTÍ PARAŠUTISTÉ SKUPINY KIROV

U paty pomníku je text:

K 20. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČSR MNV PRASEK

Památník byl odhalen za účasti mnoha obyvatel z místa i blízkého okolí dne 9. května 1965. Navždy bude připomínat hrdinství skupiny lidí, v níž se sešli Češi, Rusové i Slováci ke společnému boji proti nenáviděnému fašismu.

O deset let později, 20. května 1975, přijel do těchto míst sovětský občan Ivan Dimitrijevič Soloduchin, který zde jako osmnáctiletý před lety seskočil. Vřelé setkání, k němuž v Prasku došlo, bylo jen dalším potvrzením toho, že přátelství vykované v boji přetrvá věky.

Text a foto Jiří Kolouch

Cihelna I	ZAZ	Jablonecké sklárny	Tiba	PMV
100,0 %	100,5 %	101,7 %	102,2 %	100,2 %
100,0 %	100,0 %	96,9 %	96,4 %	100,0 %
100,1 %	101,0 %	105,4 %	106,0 %	100,2 %
2.245 Kčs	2.448 Kčs	1.810 Kčs	1.848 Kčs	2.306 Kčs
110,9 %	52,0 %	100,5 %	101,5 %	100,3 %

STRUČNÝ POHLED DO HISTORIE
zahradnictví a ovocnářství na Novobydžovsku

Hřbitovní zahradnictví z roku 1933

ÚVOD

O počátcích zahradnictví na Novobydžovsku je zachováno jen málo zpráv. V knize J. G. Sommera „Das Königreich Böhmen-Bidschower Kreis" se mimo jiné uvádí soupis, z něhož se dozvídáme, že v roce 1883 byli v Novém Bydžově dva zahradníci. Nepochybně i v dobách předešlých zde působili zahradníci, zejména na zámeckých a panských zahradách Novobydžovska a Chlumecka.

Obzvláště podrobně si lze představit situaci druhé poloviny 19. století, kterou nám přibližují písemné paměti některých bydžovských zahradníků, kteří pečovali o krásu a užitek zahrad panských sídel. Kromě toho o ovocnářství v našem kraji bylo publikováno několik objektivních zpráv díky tomu, že tu žili vynikající čeští ovocnáři, ve Sloupně Josef Eduard Proche, v Chlumci nad Cidlinou Jan Říha a z Prasku pochází akademik dr. Bohumil Němec, vynikající botanik, jeden ze zakladatelů experimentální cytologie.

Krajina po obou březích Cidliny, stejně jako celé severovýchodní Čechy, se odjakživa honosila ovocnými sady a romantickými stromořadími. Sazenice stromků do poloviny minulého století připravovali i vysazovali mnozí panští zahradníci a pokroková hospodáři. Velkou zásluhu v tomto směru měl již zmíněný J. E. Proche, novobydžovský rodák a první šlechtitel ovoce v Čechách, který na své zahradě a školce pěstoval kvalitní odrůdy a odtud je šířil nejen na Bydžovsko, ale i do vzdálených míst naší vlasti.

Velký rozmach ovocnářství je spojen s koncem 19. století, kdy v Novém Bydžově je zakládána hospodářská ovocná školka. Od roku 1898 jako okresní ovocná školka zásobuje město i blízké a vzdálené okolí hodnotnými ovocnými stromky. Po roce 1900 další významnou školkou se stává Králíčkova školka bobulovin na Metličanech.

V druhé polovině minulého století k šlechtickým zahradám přibývají zahrady měšťanské. Soukromých zahradníků bylo v té době ještě poskrovnu. Mezi větší zahradnictví před rokem 1900 patřilo zahradnictví Jana Nesvačila, Josefa Králíčka a Vojtěcha Vídala. Ostatní zahradníci, jako byl František Vaclavíček se svým hřbitovním zahradnictvím, Václav Knobloch a Jan Herman v Chudonicích, Josef Podhora, Josef Šedivý a po Janu Nesvačilovi Josef Veselý v Novém Bydžově, se věnovali svému řemeslu pouze v malém.

Po 1. světové válce nastal i na Bydžovsku rozmach obchodního zahradnictví. Někdejší sláva bývalých panských zahrad doznívala, mnohé z nich dostávaly obchodní ráz. Po roce 1919 si další zahradnictví zřizuje Josef Hodík, v roce 1923 začínají bratři Josef a Jan Bradnovi, o dva roky později se hřbitovním zahradníkem stává Antonín Bradna, v roce 1927 se k zahradnickému „cechu" V aleji připojuje Josef Štefánek, rok nato u jatek František Mikulka, po Podhorovi převzal zahradnictví František Králíček a v roce 1934 tu začal pracovat Frant. Zámečník.

Od roku 1935 se buduje velká rychlírna zeleniny ve Stihnově a zelinářství Rudolfa Zechovského v Červeněvsi.

Třicátá léta znamenají také velký rozvoj Okresní ovocné školky v Novém Bydžově. Většina bydžovských zahradníků se stává členy Živnostenského společenstva zahradníků se sídlem v Hořicích.

V září roku 1931 v prostorách bývalé varny dětského domova v Novém Bydžově byla uspořádána společná ovocnicko-zahradnická výstava. Zdařilá a bohatě navštívená přehlídka zahradnických a ovocnářských úspěchů splnila svůj propagační i obchodní účel. Společně se pak v roce 1934 bydžovští zahradníci zúčastnili velkorysé výstavy „Kraje Novobydžovského". Přesto, že mezi zahradníky byla tehdy pochopitelná konkurenční rivalita, často se scházejí na společných jednáních zájezdech a společenských zábavách.

Věnec zhotovený zahradníkem ANTONÍNEM BRADNOU na pohřeb Aloise Jiráska v roce 1930.

(Alois Jirásek byl čestným občanem města Nového Bydžova)

Novodobý rozvoj zahradnictví na Novobydžovsku je spojen s obdobím po 2. světové válce, zejména po roce 1948. 1. ledna 1950 vznikl sdružený komunální podnik místního hospodářství, do kterého je zapojeno hřbitovní zahradnictví Antonína Bradny, městská sadová úprava, je otevřena „Květinová síň" a započato s výstavbou zelinářské provozovny. Od roku 1959 jsou do „Komunálních služeb" zapojena další čtyři zahradnictví, Josefa Štefánka, Josefa Hodíka, Jaroslava Mikulky a Jana Bradny. Je připravován návrh na výstavbu soustředěného velkého zahradnictví u hřbitova, který se však nepodařilo realizovat. Větší zahradnická střediska jsou v sousedním Chlumci nad Cidlinou, která vznikla v letech 1952 až 1955 a od roku 1971 jsou pod jedním ústředním vedením Komunálních služeb v Novém Bydžově.

Od roku 1950 je velká péče věnována okrasné zeleni a květinovým úpravám ve městě i v některých okolních obcích. Tvoří se nová velká zelinářská střediska při JZD v Zábědově, v Lužci a ve Vinarech. Tím se zahradnictví na Novobydžovsku stává součástí moderní socialistické zemědělské velkovýroby.

OVOCNÁŘSTVÍ

Ovocnářství na Bydžovsku a Chlumecku má staletou tradici. O některých odrůdách ovoce, které se v okolí Nového Bydžova a Chlumce nad Cidlinou pěstovaly již ve 14. století, jsou dochovány četné zprávy.

Na našem venkově rostlo mnoho starých domácích odrůd ovoce, většinou méněcenných. Tu a tam se mezi nimi vyskytovaly také odrůdy velmi dobrých vlastností; ty se později štěpováním rozšiřovaly. Všechny staré odrůdy ovoce vznikly nepochybně z náhodných semenáčů. Teprve na počátku 19. stol. začínají ve světě první pokusy o zušlechťování ovocných odrůd cílevědomým křížením.

V českých zemích začal v tomto směru jako první bezesporu pracovat novobydžovský rodák Josef Eduard Proche. Narodil se roku 1822. Po studiích se věnoval obchodu, nicméně jeho zájem se soustřeďoval především na ovocnářství.

Při svých cestách po Čechách často vyhledával velké zahrady a sady, kde poznával různé odrůdy ovocných stromů a navazoval osobní styky s pěstiteli a pomology. Když mu bylo čtyřicet let, zakoupil ve Sloupně u Nového Bydžova hospodářství u mlýna. Na 6,5 korcích vysázel sad a zřídil menší ovocnou školku, v níž pěstoval stromky od semene. Později cílevědomým křížením různých odrůd získával nové jedince, z jejichž semen pěstoval semenáče. Z nich pro další vegetaci vybíral nejlepší jedince, o nichž předpokládal, že přinesou očekávaný úspěch. O všech svých pokusech si vedl podrobné zápisy. Byl v častém písemném styku s vynikajícími pomology tehdejší doby, s nimi si vyměňoval rouby. Jeho sad se pyšnil odrůdami, které tehdy nebyly v Čechách k vidění. Všechny odrůdy, které sám vypěstoval a jejichž růst po několik let sledoval, stručně popsal. Díky těmto záznamům dnes víme, že to bylo 630 odrůd jablek, 518 hrušek, 131 slivoní, 44 třešní a višní, 38 lísek, 8 meruněk, 4 gdoule, 15 malin, rybízů a angreštů aj., dohromady 1.250 odrůd. V jeho rukopisech je podrobný návod k získávání a pěstování ovocných kříženců podle jeho vlastních zkušeností. Ze svých kříženců 20 nazval, mnoho jiných označil pouze čísly. Některé výpěstky posílal do ciziny, kde pod cizojazyčnými jmény byly dodávány školkařskými podniky do obchodu, aniž byl jejich původ uveden. Ze své štěpnice šířil osvědčené a vyzkoušené odrůdy do blízkého i vzdáleného okolí. Doporučoval zakládání ovocných sadů a stromořadí podél silnic. Zdůrazňoval také význam pěstování, zušlechťování a šíření bobulovin. J. E. Proche byl odborník výjimečné duševní energie a předvídavosti. Škoda, že nenalezl v tehdejší době takové pochopení a takové následovníky, jaké by si zasloužil. Bohužel po jeho smrti v roce 1908 zbyly z jeho sadu zakrátko pouhé trosky.

Počátek pěstování ovocných stromků v novobydžovské školce se datuje rokem 1884, který je spojen se založením hospodářské školy v Novém Bydžově. Za účelem povznesení ovocnářství mezi rolnictvem byla okresním hospodářským spolkem založena na „Obickách" první ovocnářská školka. Zahradníkem se stal pan Bidlo. Po čase se školka pro nedostatek místa zrušila a na jejím místě byly postaveny rodinné domky. Sám pan Bidlo si zde postavil domek jako první. Po zrušení školky na „Obickách" byla u hospodářské školy, která se mezitím v roce 1893 přestěhovala na Pražské předměstí, založena nová ovocná školka. Škola byla v budově pozdější staré mlékárny (dnes prádelny) v ulici k nádraží v Novém Bydžově. Ovocná školka byla v místech prostorů bývalého rolnického družstva a sahala až k Jungmannově ulici. Rozvoj školky zvláště podporoval ředitel školy H. V. Burian, nadšený zahrádkář a ovocnář, který udržoval přátelské kontakty s J. E. Prochem. V roce 1898 došlo ke změně správy školy. Budova hospodářské školy byla odkoupena okresem a původní městská škola s ovocnou školkou se stala školou okresní, a proto r. 1898 byla ovocná školka přejmenována na okresní ovocnou školku v Novém Bydžově, v pořadí jako druhá v Čechách.

Výnos zemské správy o zřizování okresních ovocných školek byl velkým přínosem pro rozvoj školkařství a ovocnářství v českých zemích. Zřízení okresní ovocné školky v Novém Bydžově a systemizování stálého místa okresního zahradníka bylo na návrh české zemské rady v Praze schváleno okresním zastupitelstvem dne 2. 2. 1898. Hlavním cílem bylo zvelebení ovocnářství v okresních objektech, v hospodářských podnicích i u všech ostatních pěstitelů. Na konkurs, který byl uveřejněn v novinách 3. 2. 1898, bylo místo okresního zahradníka přiděleno Janu Doležalovi. Po přestěhování z Benešova do Nového Bydžova bydlel u krejčího Žďárského v ulici „Na valech", později dostal byt v objektech hospodářské školy.

Na 1 ha ovocné školky se pěstovaly veškeré ovocné stromky pro potřebu nových sadů, silničních stromořadí, selských i rodinných zahrad. Při ovocné školce byla též menší zelinářská zahrada (v místech bývalého okresního domu) s jedním skleníkem a několika pařeništi; zde pracovala manželka Jana Doležala.

Okresní zahradník Jan Doležal se široko daleko těšil oblibě jako vynikající odborník. Byl též velikým propagátorem zužitkování nadbytečného a méněhodnotného ovoce. Na jeho doporučení se okresní úřad rozhodl v roce 1905 vybudovat menší moštárnu na dvoře hospodářské školy. Jan Doležal byl také výborným sadařem. Projektoval a prosadil vysázení četných městských parků v Novém Bydžově i v jiných českých městech, např. v Hořicích.

Pozemek školky byl po několika letech pro zvýšenou poptávku nevyhovující a nedostačující, proto se okresní úřad rozhodl přemístit ovocnou školku do prostoru polí za tratí při silnici směrem ke Starému Bydžovu. Úměrně se stále stoupajícím zájmem o kvalitní stromky se školka dále rozšiřovala.

V letech 1912–1913 byla na části pozemku postavena nová budova hospodářské školy a vedle ní v roce 1915 stanice na zužitkování ovoce s větší kapacitou na zpracování a uskladnění. Tato stanice se stala jednou z nejlépe prosperujících stanic na zužitkování ovoce v Čechách. V roce 1924 byl Jan Doležal jmenován okresním inspektorem ovocnářství. V mimořádně úspěšné práci okresní ovocné školky byl činný plných 33 let, do konce roku 1930, kdy odešel do výslužby.

Po Janu Doležalovi nastoupil na místo okresního zahradníka Jan Vondrák, kterému v té době bylo třiadvacet let. S problematikou školky byl dokonale obeznámen, neboť se svému řemeslu u Jana Doležala vyučil. O tom, že školka byla svěřena do nejlepších rukou, Jan Vondrák brzy přesvědčil.

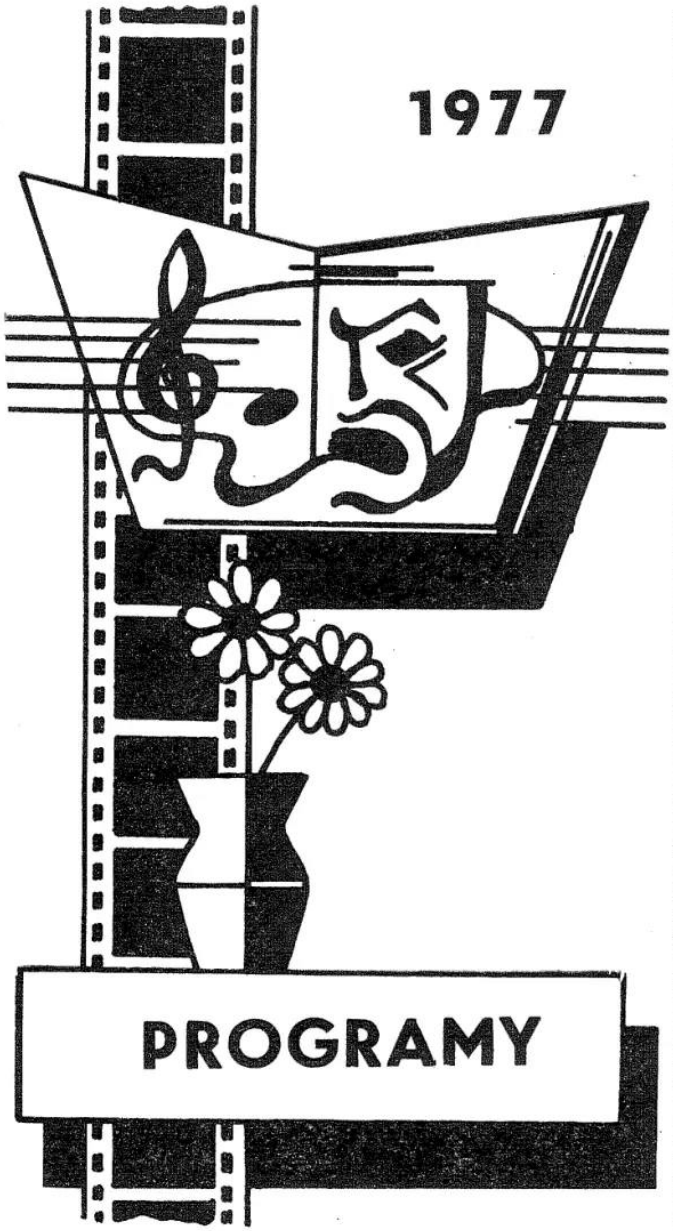
Pod jeho odborným vedením okresní ovocná školka i stanice na zužitkování ovoce záhy patří mezi nejlepší v Čechách. Rozšiřuje se pěstování ovocných stromků, zavádějí se nové tvary kmínků, velká pozornost je věnována zákrskům. Jan Vondrák je v neustálém spojení s našimi nejlepšími ovocnáři. Při pěstování a ošetřování stromků pracuje nejnovějšími metodami, jeho sortiment se rozšiřuje o nejlepší a nejvýkonnější odrůdy. Školka produkuje veškerý hlavní sortiment jabloní, hrušní, třešní, višní, švestek, slív, meruněk, broskví a ořechů. Vyčerpané pozemky se postupně mění. Od roku 1922 byla ovocná školka umístěna v prostoru dnešní budovy chirurgického oddělení a parku OÚNZ. V roce 1943 našla své místo u hřbitova, později na poli u sila, u cukrovaru a naposled na 11 ha za Merendní ulicí.

V letech 1931–1937 zastával Jan Vondrák navíc ještě místo vedoucího podobné školky v Chlumci nad Cidlinou.

Kapacita novobydžovské moštárny se rozšířila díky dokonalejšímu strojovému vybavení. Ročně se v ní zpracovávalo průměrně 25 vagónů různého ovoce. Rekord – 41 vagónů byl zaznamenán v roce 1958. Celkový objem sudů činí 1.050 hl. Vyrábějí se zde ovocné mošty, vína a sterilizuje se „tekuté" ovoce.

V okresní ovocné školce byo zaměstnáno průměrně šestnáct pracovníků. Ročně bylo vyprodukováno přibližně 30 tisíc ovocných stromků.

(Pokračování příště) Bohumil Bradna

Na základě rozhodnutí rady MěstNV jsou pro občany našeho města vydávány zdarma informativní letáčky s měsíčními kulturními, společenskými a politickými programy. Obracíme se na všechny podniky, závody společenské organizace NF, školy a ostatní zařízení, aby této možnosti využily k propagaci všech významných akcí a pořadů, které se týkají většího počtu našich obyvatel, popř. mají celoměstský význam.
Příspěvky vždy do 15. každého měsíce zasílejte na adresu: Městské kulturní středisko v Novém Bydžově, budova radnice.

JOSEF JOSKA

verše ze sbírky

MILUJI ŽIVOT VĚŘÍM V ČLOVĚKA

Když pod mými okny rozžíhá noc světla města
a v ztemnělých dálkách usínají vsi,
myslím na svou rodnou ves,
na ticho za kamennou zdí hřbitova,
kde s každým jarem se rozsvěcují svícny kaštanů.
Tam spojeni s hlínou rodné země,
proměněni v koloběh neutronů nezničitelné hmoty,
neslyšitelných signálů,
neviditelných záření,
odpočívají moji rodní.
V duhovém chvění neonových světel
přicházejí ke mně:
kameníci, tesaři, zedníci, ševci a chalupníci.
Tvář za tváří mizí v propadlišti tmy.
Jen vy dva, tatínku a maminko, naplňujete moje sny.

Po všechen čas, kdy jsi žil,
marně jsem chtěl dešifrovat
tvoje mlčení, tatínku.
Dnes mluví ke mně
tvé oči zahleděné do dálky.
V jejich plamínku
zas hoří touha
po spravedlnosti pro všechny na tomto světě
jak tenkrát, když jsi mě učil
poznávat dobro a zlo,
lásku a nenávist,
tajemství ptačích hnízd.

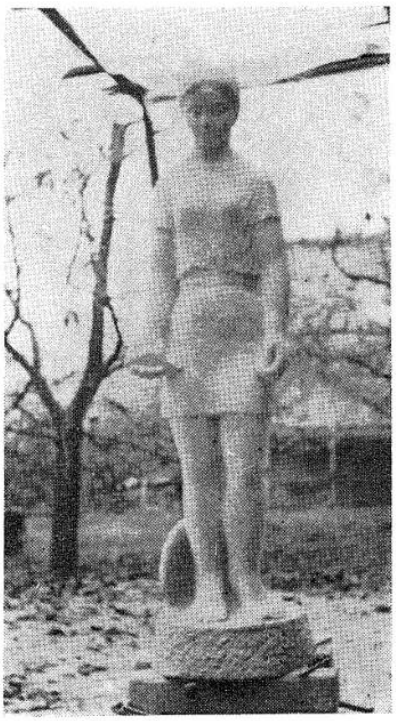
Na tebe vzpomínám, maminko, nejtoužebněji.
Ve snění se ke mně na chvíli vracíš.
Ve větrném vanutí objímá mě tvůj dech.
Navždy budu vnímat tvoje pohlazení po vlasech,
navždy budu vnímat,
jak v záhybech rozpraskané kůže tvých dlaní
zachycují se praménky mých vlasů.
Stesk mnou prolíná,
že nemohu už dnes změkčit je slzami,
že nemohu setřít rubíny krve
na tvých kotnících rozpíchaných od strnišť,
že nemohu narovnat tvá záda
ohnutá plahočením
mezi hroudami hlíny jílovitých polí.
V slzách se rozplakala krajina.
Z věčného jiskření času
neustále se ke mně vracíš.
Pokorně naslouchám tvému hlasu.
Stojíme spolu nad mořem lánů,
jež přelilo se přes meze a políčka.
Usmíváš se.
Zníš jak stříbrná vábnička.
K tvým nohám choulí se můj stín,
k tvým nohám šlehaným prškou obilí, zelení jetelin.

Tvé rozpukané dlaně, provazce prstů,
vedly mě přes prahy chalup,
abychom v nich rozžehli světlo
znovuzrození osvobozeného člověka.
Věčně ve mně budou znít tvoje písně.
Dnes již neznám jejich slova,
ale jejich melodie zalévá mě znova
v písni skřivanů,
v synkopách motorů
v příboji věčnosti.

V minulém čísle Zpravodaje jsme vás seznámili se životem a dílem zesnulého sochaře Oldřicha Urbana.
Dnes vám představujeme jeho další plastiky.

SLOVÁCKÉ DĚVČE

PLASTIKA DÍVKY PRO KAŠNU V LITOMĚŘICÍCH

Doc. dr. ZDENĚK PŘIKRYL

17. duben ve znamení cyklistiky

Městský dům pionýrů a mládeže a jeho Sdružení rodičů a přátel MDPM pořádají v neděli 17. dubna v 10 hodin X. ročník cyklistického „Závodu družby". Tohoto závodu, který je zařazen do celokrajského sportovního kalendáře, se zúčastní nositelé „výkonnostních tříd".

Mimo tento hlavní závod se pojede opět náborový „Závod míru pionýrů", určený pro kategorii žáků, a kratší závod pro sportovce nad 35 let. Všechny uvedené závody se pojedou na počest 60. výročí VŘSR a II. sjezdu SSM. Všem závodníkům přejeme úspěšné sportovní zápolení a divákům hodnotnou sportovní podívanou.

A. Žejdl

Naši lyžaři změří své síly s nejlepšími závodníky republiky

Poprvé v historii novobydžovské tělovýchovy se šest lyžařů TJ Jiskra zúčastní dne 26. března běžeckého závodu družstev na 70 km po hřebenech Krkonoš.

Požadované desetičlenné družstvo vytvoří spolu s dalšími čtyřmi závodníky z Hradce Králové. Přejeme našim sportovcům, aby se jim jejich první start vydařil.

DĚTSKÝ KARNEVAL SE VYDAŘIL

Z iniciativy svazácké organizace závodu Tiba byl v lednu uspořádán velký karneval pro děti z Nového Bydžova a okolí. Na všestranném organizačním a materiálním zajištění celé akce se podílelo velké množství ochotných pracovníků včetně funkcionářů ROH, SSM, členů brigád socialistické práce i vedení závodu. Organizátoři této dětské společenské události se setkali s porozuměním a podporou i dalších závodů, zejména PMV v Novém Bydžově, JZD Králíky, Triola Smidary, Pleas Chlumec nad Cidlinou a dalších, které využily karnevalu i k propagaci svých výrobků.

Bohatě navštívený karneval a radost v dětských tvářích byly pro všechny zaslouženou odměnou. Myšlenka pořádání akcí pro všechny děti je velmi podnětná i pro ostatní závody a organizace. Nabízejí se i jiné možnosti, jako např. sportovní přebory, branné hry, závody a soutěže. Těšíme se proto za všechny děti na další setkání.

Naší matriky

FOTO
VLADIMÍR
WOLF

TEXT
JOSEF
TREJBAL

PŘEDJAŘÍ

Krajina barvy olivy
odkládá zimní šat.
Zastavte větru poryvy,
zpěvu chce naslouchat.

Zima je stařenka smutná,
když pláčí závěje sněhu.
Láska zas elixír chutná,
chtěla by rozsévat něhu.

Vlaštovky vracejí se zpět,
na flétnu zahráli kosi,
včely marně hledají květ,
kluci to zkusili bosí.

Jednou by měl člověk žít jen tak na zkoušku. A potom ještě jednou doopravdy.

ALEXANDR RODA RODA

PRVNÍ NOVOROZENEC

LENKA KOVALSKÁ, N. Bydžov, Zábědov 84, je prvním novorozencem našeho města v letošním roce. Jí i jejím šťastným rodičům srdečně blahopřejeme.

Děti narozené od 28. 10. 1976

1976
28. 10. Pavel Tůma, Dukelská 1015
8. 11. Kateřina Kubecová, U jatek 922
16. 11. Miroslav Mejstřík, Tyršova 806
18. 11. Petr Tomáš, Chudonice 107
19. 11. Dušan Lelek, U jatek 951
20. 11. Petra Ulrychová, Fučíkova 890
25. 11. Pavel Marek, Turkova 1339
18. 11. Ludmila Dömeová, Žižkova 621
24. 11. Petr Hyršál, Havlíčkova 54
1. 12. Hana Laštůvková, Turkova 1267
11. 12. Vladimír Knittl, Metličany 1066
12. 12. Martin Pavlát, Dukelská 1028
25. 12. Zuzana Košátková, Smetanova
29. 12. Kamil Kalina, Smetanova 1791

1977
2. 1. Lenka Kovalská, Zábědov 84
3. 1. Václava Davidová, Ezopova 1687
3. 1. Radka Geletičová, Fučíkova 890
8. 1. Jan Stěhulka, Marka Bydžovského
12. 1. Zora Bártová, Merendní 2121
14. 1. Monika Laštůvková, Turkova 1348
20. 1. Nikolas Petr, Vrchlického 1719
25. 1. Eliška Stoklasová, Jablonského

Sňatky 1976–1977

11. 12. Jiří Čížek – Zdena Rosůlková, Nový Bydžov
Josef Gonšenica, Chlumec n. C. – Eva Kernerová, Nový Bydžov
18. 12. Pavel Zita, Chrudim – Jaroslava Mikulková, Nový Bydžov
Josef Skuratko Miczulak, PLR – Šari Lakatosová, Nový Bydžov
8. 1. Jiří Nový, N. Bydžov-Chudonice – Dagmar Trkalová, Nový Bydžov
15. 1. Bohuslav Horák – Stanislava Kobrová, Nový Bydžov

Úmrtí 1976–1977

22. 11.	**Zdenka Forbelská, 1606**	79 let
24. 11.	**Oldřich Rajtora, 263**	68
30. 11.	**Josef Drešer, 318**	73
9. 12.	**Václav Rozsívač, 279**	82
17. 12.	**Julian Janík, 538**	63
22. 12.	**František Trejbal, 1312**	75
10. 1.	**Václav Zajíček, 1584**	86
13. 1.	**Marie Kvasničková, 18**	76
15. 1.	**Libuše Kršková, 1577**	85

LETOS BY SE DOŽILA 100 LET

Před osmnácti měsíci zemřela naše dobrá maminka, tehdy nejstarší občanka města, paní *MARIE ANTOŠOVÁ*. 4. února t. r. by se dožila sta let. Kdo jste ji znali, vzpomeňte s námi.

Jana a Antonín Antošovi

Zlaté svatby

Dne 13. února 1977 oslavili

ZLATOU SVATBU

manželé JOSEF A RŮŽENA HANÁKOVI, bytem Nový Bydžov, Hermanova ul. 310.

Blahopřejeme.

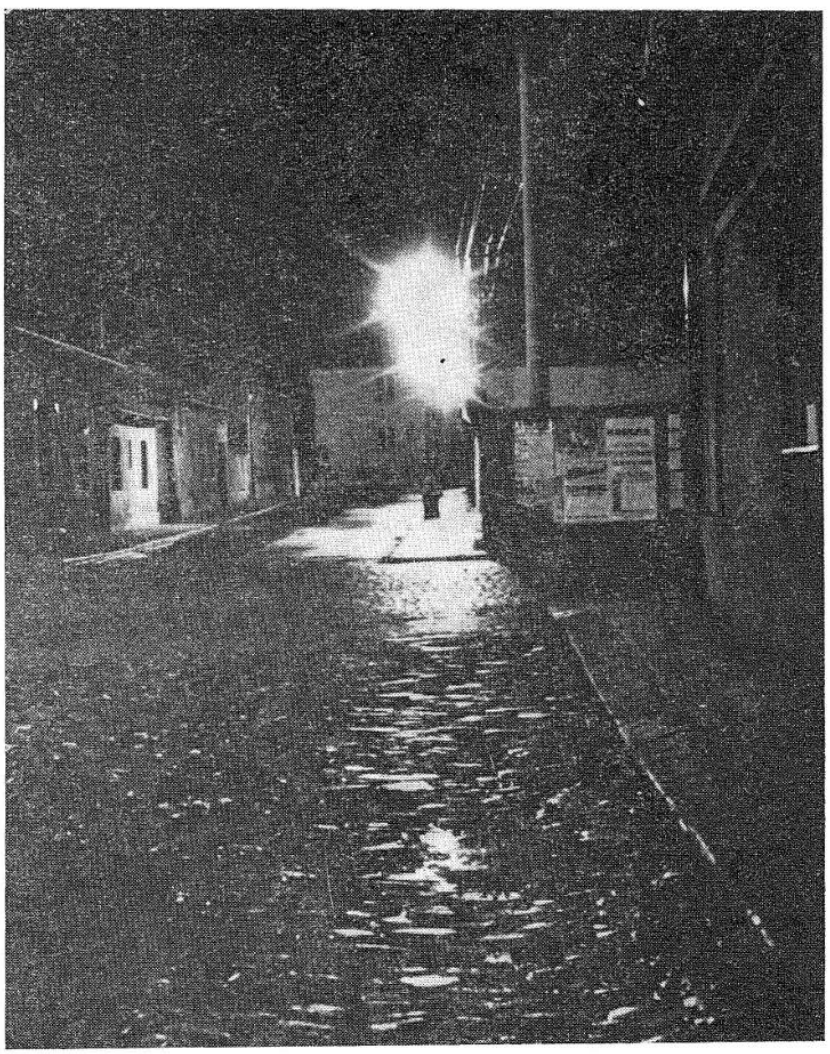
Na obrázku jsou

ANNA A FRANTIŠEK VAŇKOVI,

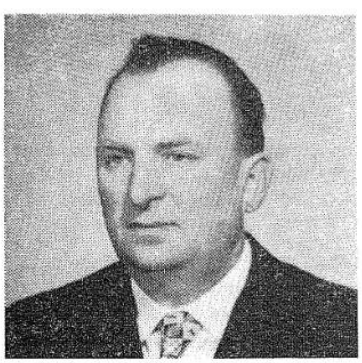
kteří oslavii zlatou svatbu dne 14. listopadu 1976.

Blahopřejeme.

VEČER V OSECKÉ ULICI
foto M. Bydžovský

NOSITELÉ ODZNAKŮ JANSKÉHO PLAKETY

VÁCLAV JANOUCH,
nositel stříbrného odznaku Janského plakety.

K záslužné činnosti našich zdravotníků patří získávání čestných dárců krve. Za desetkrát darovanou krev dostala bronzový odznak Janského plakety s. Myšková, vrchní sestra zubního oddělení. Nositelem stříbrného odznaku za dvacet pět bezplatných odběrů krve se stal Václav Janouch. Oběma patří naše poděkování.

A. V.

zajímavosti

• **NIČIVÝ POŽÁR.** Před sto šedesáti lety dne 6. října 1817 v noci zachvátil město zhoubný požár. Za silného větru propukl oheň na Královéhradeckém předměstí a odtud se během několika hodin rozšířil přes třetinu vnitřního města až na okraj Pražského předměstí. Nespoutanému živlu podlehlo 123 domů a 18 plných stodol. Z veřejných budov byly zcela zničeny škola, děkanství a špitál a také Metličanská brána, děkanský chrám a věž byly značně poškozeny. Úředně odhadnutá škoda činila 742.209 zlatých. Sbírkami v celé zemi bylo na pomoc pohořelým shromážděno 38.015 zlatých. Teprve po velkém požáru v roce 1817 se v našem městě začalo s pravidelnou výstavbou zděných budov. Do té doby byl Nový Bydžov až na několik veřejných budov „dřevěným" městem.

• **ALMUŽENKY.** Koncem roku 1933 byly v našem městě zavedeny almuženky, zvláštní poukázky na 10 nebo 20 haléřů. Za jeden rok se jich v Novém Bydžově prodalo za 2.910 Kčs. Peníze za získané almuženky byly žebrajícím osobám vypláceny na policejním úřadě.

• **PŘED DEVADESÁTI LETY** vyšly v tiskárně Ferd. Pavelky první noviny věnované místním poměrům Bydžovské listy, s podtitulem List věnovaný politice, zájmům měst i obcí obvodu bydžovsko-chlumeckého. Čtrnáctideník vycházel vždy 1. a 15. dne každého měsíce a jednotlivá čísla stála 12 krejcarů.

• **ŽELEZNICE V NAŠEM MĚSTĚ.** Železniční stanice v Novém Bydžově vznikla jako jedna ze stanic trati Velký Osek – Trutnov, budované na základě koncese ze dne 8. září 1868. K zahájení provozu v úseku Velký Osek – Ostroměř došlo 21. prosince 1870. Novobydžovská stanice patřila tehdy k tzv. severozápadní dráze.

Ze zápisníku VB v Novém Bydžově

Na základě poznatků PS-VB byl v Novém Bydžově dne 3. 1. 1977 zadržen mladistvý Č. M. Uprchl z výchovného ústavu a začal páchat trestnou činnost, byl proto předán zpět do výchovného zařízení.

Dne 5. 1. 1977 byl členem PS-VB a občany Skřivan zadržen S. J., který se v podnapilém stavu pokoušel vloupat do prodejny Textil. Pachatel byl přistižen v okamžiku, kdy odstranil visací zámek a ochrannou mříž. Tím mu bylo zabráněno v dalším jednání. Po skončeném šetření předají orgány VB případ soudu. Za obětavý zákrok občanům Skřivan děkují orgány VB i celá veřejnost, neboť ochrana majetku v socialistickém vlastnictví je věcí nás všech.

Orgány OO VB Nový Bydžov se v současné době zabývají několika případy nepoctivých občanů, kteří již delší čas vlastní televizní přijímače, dosud je nepřihlásili u okresní správy spojů, neplatí poplatky a okrádají tak podnik i stát o částku několika tisíc korun. Svým jednáním se dopustili přečinu proti majetku v socialistickém vlastnictví podle § 3, odst. 1, písmene c zákona číslo 150/69 Sbírky.

Dne 22. 1. 1977 byl orgány VB za spolupráce členů PS VB v obci Skřivany zadržen Š. V., po kterém bylo vyhlášeno pátrání z důvodu páchání trestné činnosti. Hledaný již delší dobu řádně nepracoval, prostředky k životu si opatřoval různými podvody na důvěřivých občanech po celém území ČSR. Jeho trestnou činnost zhodnotí soud. Nepochybně přihlédne i k tomu, že se jedná o známého recidivistu.

UKÁZKA Z ROZSÁHLÉ KOLEKCE ERBŮ JAROMÍRA BUSTY: plastický erb Sušických z Třebska s jednorožcem na štítě a klenotu, uprostřed kolčí bohatě zdobené přikryvadly (fafrnochy). *J. P.*

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ.
Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově nepravidelně čtyřikrát do roka. Řídí redakční rada, odpovědný redaktor Josef Trejbal. – Povoleno odborem kultury ONV v Hradci Král. pod čj. 218/72. Tisknou VČT, n. p., Nový Bydžov. Náklad 1.400 výtisků.
Uzávěrka příštího čísla Zpravodaje 30. 4. 1977.